

Sosiaaliministeriö
Vanhus- ja sosiaaliturvaministeri

Pohjoismaiden neuvoston
rajaesteryhmä

Vastaus kirjalliseen kysymykseen (E 4/2024) oikeudesta läheishoitorahaan, jota maksetaan vain jos sekä hoitaja että hoidettava kuuluvat Ruotsin sairausvakuutuksen piiriin.

Pohjoismaiden neuvoston rajaesteryhmä esitti 6. helmikuuta 2024 kaksi kysymystä hallitukselle koskien läheishoitorahaan liittyviä esteitä, kun sekä hoitaja että hoidettava eivät ole vakuutettuja Ruotsissa. Kysymykset kuuluvat seuraavasti:

1. Milloin ministeri arvioi tämän rajaesteen olevan selvitetty edellä esitetyn määritelmän mukaisesti?
2. Voiko ministeri antaa Pohjoismaiden neuvoston rajaesteryhmälle ajantasaisen selvityksen siitä, miten työ tämän esteen ratkaisemiseksi on edennyt vuodesta 2016 alkaen?

Kuten Ruotsin hallitus on aiemmin todennut, Pohjoismaiden välisten rajaesteiden ratkaisemiseksi on olemassa kunnianhimoinen tavoite. Kyseisen rajaesteen osalta todetaan, että ratkaisuna on Ruotsin lainsäädännön muuttaminen siten, ettei hoidettavan tarvitse olla vakuutettu Ruotsissa. Tämä merkitsisi sitä, että asia koskisi huomattavasti useampia kuin pelkästään Pohjoismaiden kansalaisia. Vakuutuksen kattavuuden laajentamista koskemaan Pohjoismaita ei pidetä mahdollisena, ellei sitä samalla sovellettaisi lähiomaisten hoitoon kaikkialla EU:ssa/Etassa ja Sveitsissä, millä olisi huomattavasti laajemmat vaikutukset.

Ruotsin läheishoitoraha on tällä hetkellä avokätisesti muotoiltu sekä sen suhteen, ketä pidetään läheisenä, että korvaustason ja korvausten maksuajan

osalta. Tällä hetkellä läheishoitoraha voidaan myöntää läheiselle 100 päiväksi. Raha voidaan myös myöntää sille ajalle, jolloin hoidettava on sairaalahoidossa.

Sosiaalivakuutuksen tarkastusviranomainen on hiljattain tarkastanut etuutta (ISF 2023:14) ja todennut, että sekä hakuprosessissa että etuuden myöntämisoikeuden arvioinneissa on joitakin vaikeuksia. Jos läheishoitorahaa maksettaisiin ulkomaille, haasteet oletettavasti vain vahvistuisivat ja valvonta vaikeutuisi.

Edellä esitetyn perusteella hallitus arvioi, että rajaestettä tulee pitää selvitettyinä.

Ruotsin hallitus antoi 17. kesäkuuta 2014 erilliselle selvitysmiehelle toimeksiannon tarkastella Ruotsin sosiaaliturvajärjestelmien vakuutusehtoja ja niiden soveltamista uusien edellytysten pohjalta, joita globalisaatiosta on seurannut eurooppaoikeudellisessa ja kansainvälisessä kontekstissa. Tarkoituksena oli luoda vakuutusten kattavuutta koskeva selkeä, kestävä ja helposti saatavilla oleva säännöstö, jonka avulla luodaan hyvät edellytykset ihmisten liikkuvuudelle maiden rajojen yli sekä tehokkaalle ja oikeudenmukaiselle viranomaishallinnolle. Selvityksessä tarkasteltiin läheishoitorahaa ja todettiin, että oikeudellinen tilanne on epäselvä, jos Ruotsissa vakuutettu henkilö voi saada korvausta sairaan omaisen hoitamisesta tilanteessa, jossa omainen ei kuulu Ruotsin sosiaalivakuutuksen piiriin ja hoito tapahtuu EU- tai Eta-maassa. Selvityksen laatija ei kuitenkaan antanut asiassa ratkaisuehdotusta. Koska selvityksen laatija ei esittänyt yhtäkään läheishoitorahaan liittyvää ehdotusta, ei myöskään uudistustyötä ole tehty.

Ruotsin hallituksen puolesta

Anna Tenje

vanhus- ja sosiaaliturvaministeri

Tukholmassa 26. maaliskuuta 2024